

Arartekoaren ebazpena, 2012ko ekainaren 12koa. Horren bidez, Bizkaiko Foru Aldundiko Kultura Sailari gomendatzen zaio hainbat neurri bere Eskola Kirola Programaren inguruan.

Aurrekariak

1. Pertsona batek erakunde honetara jo zuen 10 urteko bere semeak bizitako egoera adierazte aldera, izan ere, lau denboralditan zehar Bizkaiko Foru Aldundiak sustatutako Eskola Kirola Programan bere kluba izandakotik kanporatu zuten. Adierazi zuenaren arabera, klubak hala erabaki zuen haurrak taldean jarraitzeko beharrezkoa zen lehiakortasun mailara heltzen ez zelako, eta bertan gaituagotzat jotzen zituen beste batzuk gaineratzeko asmoz. Erreklamatzailerak klub horren oinarri-futboleko koordinatzailea identifikatu zuen nahiz eta, adierazi zuenaren arabera, erabaki hori bere mugikorrera deituz helarazi, jakinarazpen hori bideratu zeneko data eta ordua zehaztuz.

Kexagileak salatzen zuen klub horrek, bere semearekin egin duen moduan, urtero bere taldeetan hainbat denboraldi daramatzaten haur eta gazteak kanporatzen dituela bertan jarraitzeko eskatu beharreko kirol-maila ez dutela uste dutenean -azken urtean, baieztatu duenaren arabera, neurri horrek Eskola Kirola Programan parte hartzen zuten 17 lagunengan izan zuen eragina. Politika horrek programa horren araudi erregulatzaileak ezartzen dituen printzipioekin bat egiten ez duela azpimarratzen zen, izan ere, lehiaketa-arrakastaren gaineratik hezkuntza helburuak lortzeari ematen zaio lehentasuna, baita haur eta gazteen artean kirolerako joera sustatzeari ere. Azkenik, erakundeek, eta bereziki Bizkaiko Foru Aldundiak, kanporatze horien gaineko kontrol handiagoa izan zezaten eskatzen zuen, printzipio horiek programa horretan parte hartzen duten klubetan errespetatzen direla bermatze aldera.

Gazte kirolari horren amak, amaitzeko, argi utzi zuen bere asmoa ez zela kanporatu zuten klubean berriro ere onar zezaten, dagoeneko beste erakunde batean jokatzen ari baitzen eta bertako kirol politika, azaldu zigunaren arabera, adin goiztiarretako kirol praktikaren benetako baloreetara egokitzen zen, helburua "heztea" baita, eta ez "irabaztea". Erreklamatzailerak kexa adierazi zuen bere semearen datu pertsonalak, aurreko klubaren esku zeudenak, bere baimenik gabe zabaldu zirelako. Zentzu horretan azaldu zuenez, hirugarren kirol-erakunde batek bere mugikorrera deitu zion adingabeari taldean postu bat eskaintzeko eta, galdetu zienean nolatan zuten bere zenbakia, erakunde horrek erantzun zion salatutako klubak eskaini ziola, denboraldi amaieran kanporatzea erabaki zuen jokalaria guztien harremanetarako zenbakiak biltzen zituen zerrenda baten parte. Bere ustez, horrek datuak babesteko alorreko araudia urratzen zuen, izan ere, zenbaki hori berak garai batean semearen aurreko klubari eskaini bazion ere, ez zuen inoiz ere ez hirugarrenei igortzeko baimenik eman.

2. Erakunde honetara jotzearekin batera, adingabearen amak gertakariak hainbat erakunde eta organismori helarazi zizkien, besteak beste, Aldundiko Kirol Zerbitzuari. Erreklamatzailerak ondoren jakinarazi zigunaren arabera, zerbitzu horrek bi gurasoei hitzordu bat eskaini zien kexa pertsonalki jorrazteko, eta azaldu zien zigortzeko araudi euskarririk ez zegoenez zaila zela eskatzen zuten kontrolaren eraginkortasuna eskaintzea, hala ere, foru erakundeak alor horietan praktika onen kodea sustatzeko asmoa zuen, Eskola Kirola Programan parte hartzen zuten kirol erakundeek sinatu zezaten.

3. Arartekoak kasuaren inguruko informazioa eskatu zion Kultura Foru Sailari. Erantzunaren hasieran aipatzen du Bizkaiko Eskola Kirola Programa erreklamatzailerak apelatutako printzipioetan oinarritzen dela eta Euskal Autonomia Erkidegoko Kirolari buruzko uztailaren 11ko 14/1998 Legearen V. tituluan aipatutakoekin bat egiten dutela. Zentzu horretan, sailak adierazi duenez, Kirolen eta Gazteriaren Zuzendaritza Nagusiak, programan parte hartzen duen erakunde bakoitzean, alor horretan jardueraren helburuak eta irizpideak zehazten dituen Eskolako Kirol Proiektua sortzea sustatzen du. Hala eta guztiz ere, administrazioek klubak barneko antolamenduan esku hartzeko duten ahalmena mugatua dela adierazten du, izan ere, ez dute araudizko kobertura nahikorik adin horietan kirolak sortzen duen parte-hartze eta hezkuntza izpirituaren aurka joan daitezkeen jarrerak kontrolatu eta espedientatzeko. Arartekoak 6/2011 Gomendio Orokorrean hala bermatu zuela aipatzen du, eta Eusko Jaurlaritzako Kultura eta Turismo Saileko 1985eko uztailaren 29ko Agindua kasu hauetarako tresna zaharkitua eta eraginkortasunik gabekoa dela baieztatzen du.

Bestalde, foru erakundeak kirolariaren klubak izan direnen historikoari buruzko agiriak bidali dizkigu. Adierazi duenez, bertan antzeman ahal izan du denboraldi amaieran erakunde aldaketa gertatzen dela, baina horrekin ezin du ondorioztatu kanporaketa bat egon denik zentzu zorrotzean. Gogorarazi digute, hala ere, Bizkaiko Foru Aldundiak eskola kirolean parte hartzen duten erakundeei kirol eskaintza egonkorra egin dezatela gomendatzen diela.

Azkenik, eta erreklamatzaileraren kexari dagokionez adingabearen datu pertsonalak -kasu honetan amaren mugikorra- klubak artean helarazi izanagatik, foru aldundiak aipatu zuen Eskola Kirolaren ataleko agiritegian dauden datu pertsonal bakarrak adingabearen izen-abizenak, eskola zentroa, bizilekua eta kirola egiten dueneko erakundea direla.

Aurrekari horiek ikusita, egokia iruditu zaigu Bizkaiko Foru Aldundiari honako gogoetak helaraztea.

Gogoetak

1. Gure esku-hartzearen eremua mugatze aldera, gogorarazi behar dugu kexaren helburua ez zela adingabea jatorrizko klubean berriro onartu zezaten lortzea. Batez ere azaltzen zuen horren jarduera bateraezina zela Eskola Kirola Programa inspiratu zuten printzipioekin eta, gainera, datuen babeserako araudia urratzen zuela. Hori zela-eta, foruko kirol agintariei bi alorretako berme-funtzioak bete zituzten eskatzen zuen.

Bizkaiko Foru Aldundiak kexagileari idatziz erantzun ez bazion ere, egia da hitzordu bat eman ziola, beste gurasoarekin batera, erreklamazioa pertsonalki jorrazteko. Formari dagokionez, erantzun horrek herritarrekiko oso jarrera adeitsua islatzen du, erakunde honek oso aldekotzat jotzen duena; eta edukiari dagokionez, bigarren aurrekarian aipatzen den praktika onen kodeak, inolako zalantzarik gabe, aurkeztutako arazoa konpontzen eragina izan behar duela uste dugu. Hala eta guztiz ere, gertatutakoak, gure ustez, foru erakundearen ikuskeraren eta kontrolpean egon behar diren jardueren garapenean indarrean egon beharreko printzipioen aurkakoak izateagatik herritarrek foru erakundearen aurrean salatzen dituzten jarreraren egiaztapen eta balorazioan hobetu beharreko alorrak daudela islatzen du.

2. Alor horiek identifikatzeko, Arartekoak foru aldundiari egindako lankidetzara eskaera hartu behar dugu abiapuntu gisa, politika publikoen garapenean inguruan espediente honek aurkeztu zituen kontu guztiak arrazoituz erantzuteko beharra ezartzen baitzion foru aldundiari. Kontu horiek bi gairen ingurukoak ziren:
 - a. Lehenik eta behin, kexaren oinarri faktikoak, funtsean bi zirenak: alde batetik, kexagileak azaltzen zuen moduan, bere semea eta beste 16 adingabe salatutako klubetik kanporatu ote zituzten horrek eskatzen zien lehiakortasun mailara heltzen ez zirelako; bestetik, erakunde horrek beste klub bati erreklamazioak bere garaian eskainitako datu pertsonalak jakinarazi ote zizkion, semeak Eskola Kirola Programan parte hartzen zuelako.
 - b. Bigarrenik, arau arloko kontuak: gertakari horiek, baieztatuko balira, klubak Eskola Kirola Programako parte-hartzaile gisa hartutako betebeharren aurkakoak ote diren, bai kirol-eskaintzaren egonkortasunari dagokionez, bai datuen babesaren alorrari dagokionez; eta administrazioak kontrol eta ikuskeraren fakultateak erabili behar ote zituen kontu horiek betetzen direla bermatzeko.
3. Salatutako lehen gertakariari dagokionez, foru erakundeak Arartekoari emandako erantzunak datu bakar bat hartzen du kontutan, Eskola Kirolaren Atalean dauden agirietatik ateratzen duena: adingabeak klubean denboraldi hasieran eman zuela izena, aurreko hiruretan beste batean egon ondoren. Hori

dela-eta, esaten digutenaren arabera, zaila da ondorioztatzea jatorrizko klubetik baztertu zutela, kontuan hartuta erakunde bakoitza libreki antolatzen dela ezarritako esparruaren barruan, kirolariak askatasunez aukeratzen duela kluba eta bien arteko gehieneko lotura urtebetekoa dela.

Arrazoizko erantzuna dirudi, eta hala litzateke baldin eta, aldi berean, arrazoizkoa balitz administrazioak horren inguruan hitz egitea oinarri gisa aipatutako datua besterik ez izanik. Hau da, erreklamatzailak eskaintako datuekin ikerketa izapiderik egin gabe, horren emaitzak kasuaren agiri euskarria areagotu zezakeela kontuan hartuta. Izan ere, erreklamatzailak adierazi zuenean semearen talde aldaketa, borondatezkoa izan beharrean, aurreko klubak alde batera utzi zuelako izan zela, ez zen alegatzaera edo hala zenaren susmoa adieraztera mugatu: horrez gain unearen, bitartearen eta berria eman zion klubeko arduradunaren inguruko datu zehatzak eskaini zituen. Egoera horretan, salatutako gertakarien kontrastea administrazioarentzat erraza eta beharrezkoa zen, erakunde honen ustez, berak adierazitakoak haren jardura informatu behar duten eraginkortasuneko eta herritarrekiko zerbitzuko printzipioei erantzun ziezaion. Behar horren betetzea, kasu honetan, 30/1992 Legearen 3. artikulua zentzu horretan jasotzen dituen aurreikuspenen argitan neurtzeaz gain, Eusko Jaurlaritzako eskola kirolari buruzko uztailaren 1eko 125/2008 Dekretuaren 23. artikulua eskola kirolaren alorrean aldundiari esleitzen dizkion ikuskapeneko berariazko eskumenak ere kontuan hartu behar ditu. Artikulu horrek zera dio hitzez hitz:

23. artikulua. Ikuskapenak.

1. Eusko Jaurlaritzak eta lurralde historikoetan kirolaren eskumena duten foru organoek, bakoitzak bere eskumen-esparruaren barruan, eskolako kirolaren gaineko ikuskatze funtzioak egingo dituzte. Horretarako, eskolako kirolaren alorreko lege-eta arau-xedapenak betearazi egingo dituzte.

Egia da, beraz, zaila zela salaketaren oinarri faktikoa egia zela ondorioztatzea. Ez ordea haurraren kiroleko historialean kontrastatutako beste froga oinarririk ez zegoelako, baizik eta nekez egon zitekeelako aldundiak ez bazuen gutxieneko jardura bat jorratzen salatzaileak, hain zuzen ere helburu horrekin, eskaini zizkion datuak kontrastatzeko. Halakorik egin ez zuenez, aldundiak berak aipatzen duen zailtasuna eragin zuen eta, beraz, bere jardueraren alor horrek euskal administrazioak arautzen dituzten irizpideei erantzun ez ziola ondoriozta dezakegu.

4. Kexak aipatzen dituen gertakariak bermatutzat ez jotzerakoan, Bizkaiko Foru Aldundiak ere ez zituen baloratu. Hori dela-eta, ezin dugu jakin, bere iritziz, Eskola Kirola Programaren printzipioen eta erreklamatzailak salatu bezala -hau da, 17 parte-hartzaile programa horretatik kanpo utziz lehiakortasun maila zehatz bat lortu ez izanagatik- jokatzeko zuten klub baten kirol politikaren artean kontraesanik legokeen.

Balorazio hori, hala ere, ez zen posible orain arte azaldutako arrazoiengatik bakarrik. Erakunde honen ustez, beharrezkoa zen kexaren idazkiak horren inguruan jasotzen zuen azalpen arrazoitua kontuan hartuta, eta horretarako ez litzateke oztopo izan behar administrazioak alor horretan zigortzeko arauzko tresnarik ez izatea. Izan ere, zigortzailea ez du zertan bide bakarra izan, ezta eraginkorrena ere, erreklamatzailerak apelatutako araudiak administrazioari esleitzen dizkion kontrol funtzioak betetzeko. Kasu honetan, kontrol hori zuzenduta legoke bermatzera erakunde parte hartzaileek, Kultura Sailak bere erantzunean dioten moduan, adin horietan kirolak sustatu behar duen parte-hartze eta hezkuntza izpirituaren arabera jokatzeko dutela.

Bigarren aurrekarian aipatu dugun praktika onen kodea, izan ere, adibide ona da ildo honetan abian jarri beharreko neurriei dagokienez. Horrekin batera, programan parte hartzeko sustapen edo baldintza mota orotan pentsa genezake, klubak eta kirol erakundeen praktika kontuan izan gabe. Parte-hartze hori aldundiak bermatuko luke 125/2008 Dekretuak esleitzen dizkion ikuskapen funtzioen arabera eta haurrak eta nerabeak zaintzeko eta babesteko 3/2005 Legeak ezartzen dituen printzipioekin bat egin beharko luke. Lege horrek zera ezartzen baitu 34.3. artikuluan: *Hurrek eta nerabeek eskubidea dute kirolak eta jarduera fisikoak egiteko, eta saihestu egin behar da jarduera horietan lehiakortasuna lehenbiziko balioztat sustatzea.* Bestalde, 125/2008 Dekretu horren Zioen Azalpenak, printzipio hori bera jasotzeaz gain, zera aipatzen du "Eskolako kirolaren helburu nagusia haur kirol-egilearen hezkuntza-garapena osatzea izango da, bai eta kirolari bakoitzaren banakako beharrezkoak asebetetzea ere. Hala, eskolako kirolak haurren heziketa integrala bilatuko du, beren sarbidea eta parte hartzea bermatuz berdintasunez eta sexu-estereotipo eta roletatik kanpo; haurren nortasuna era armoniatsuan garatzea bilatuko du, bai eta geroko adinetan ere kirola modu jarraituan egin ahal izatea eta bizimodu osasuntsua eramatea bermatuko duten baldintza fisiko eta kirol ohitura batzuk eskuratzea ere. Eskola garaia da kirol praktikari ekiteko adin egokiena, garai horretako kirola haurren heziketaren osagai berezkozat hartu behar baita, balio positiboak transmititzeko bidetzat eta geroko kirol praktikaren bermetzat.

Horri guztiari lotuta, Bizkaiko Futbol Federakundearen lehiaketa arauak xedatutakoari jarraiki, *"lehiaketa kirol ekintza bat da adin horretako haurren bizitza markatzen duen hezkuntza proiektuaren barruan. Hortaz, lortutako emaitza alde batera utzita, lehiaketak parte-hartzaile guztien hezkuntza izaera hori izan behar du, jokalaria, entrenatzaile, ordezkari, guraso eta lagunena."*

Printzipio horiek mahaigaineratzen baditugu, ez da erakunde honek ez dakielako foru agintariek ezagutzen dituztela eta sustatzeko lehen interesdunak direla. Kontua da, kasu honetan gertatutakoak, gure ustez, aldundiak erabili behar dituela errepikatzen beharra islatzen duela, horrela bada, indarrean dagoen araudiak esleitzen dizkion kontrol eta ikuskapenerako funtzioen erabileran, kontrastatu ahalko du zein puntutaraino eskola zentroek eta kirol klubek, Eskola Kirola Programak biltzen dituen jarduerak burutzeko, azken finean zentzua ematen dioten printzipioen arabera egiten duten.

5. Datuen babesaren alorrean, aldundiak Arartekoari bidalitako erantzunak ez du islatzen salatutako gertakarien inguruko ikerketarik ezta baloraziorik ere egin denik. Puntu horretan Eskola Kirolaren Atalean bere esku dituen datu pertsonalen berri besterik ez du ematen eta, horien artean, programan parte hartzen dutenen eta euren gurasoen telefonoak ez daudela aipatzen du. Hori dela-eta, erreklamatzailak aipatzen duen datua euren agiritegietatik atera ezin izan zela kontuan hartuta, foru erakundeak ez du uste kontu hori hari dagokionik.

Gure ustez, aurkeztutako arazoaren ikuspegi okerra da. Izan ere, erreklamatzailak ez zuen adierazi bere mugikorraren hedapena kirol erakunde ezberdinen artean agiritegi horietatik atera zenik eta, are gehiago, semearen aurreko kluba salatu zuen, lehen aurrekarian azaldutako terminoetan, filtrazioaren erantzule gisa. Idazkiak puntu horretan aldundiari eskatzen ziona oso bestelakoa zen, eta hari egiten zion erreferentzia Arartekoak ere bere lankidetzara eskaeran: *“adingabe baten eta bere gurasoen datu pertsonalen trafiko hori egokia eta aproposa ez dela”* adierazi ondoren, ikuskapen eta kontrolerako funtzioen sustapena eskatzen zuen arlo honetan ere. Eta azken kontu horrekin jarraituz, argi utzi zuen bere protestaren arrazoa ez zela klubaren arteko datuen transferentzia, baizik eta transferentzia hori kontrolik gabe gertatzea, bere kasuan gertatu zen moduan. Beraz, kontrol hori bermatze aldera, Eskola Kirola Programaren parte-hartzaileen datuak klub batetik bestera aldundiaren bidez bakarrik igarotzea eskatzen zuen.

Aipatutako erantzunak, beraz, kontu honetan aurrekoaren inguruan lortutako ondorio berera heltzeko aukera besterik ez du ematen, salatutako gertakarien inguruan eska daitekeen gutxieneko kontraste jardura faltari dagokionez zein foru erakundearen balorazio faltari dagokionez. Era berean, goian aipatutako arrazonamendu eta oinarri juridikoei lotzen gatazkie horrelako zerbait gertatzea ekiditera zuzendutako neurriak hartzeko beharra planteatzeko, hala nola, Eskola Kirola Programan parte hartzen duten erakundeei datuak babesteko alorreko legeriak eragiten dien moduaren inguruko informazioa eskaintzea (adibidez, hirugarren pertsonetik helarazpena titularraren alde aurretiko baimenarekin bakarrik bidera daitekeela), eta parte-hartze hori errespetatzeko konpromisoa sinatzearen mende egotea.

Horregatik guztiagatik, gomendio hau egiten dugu, otsailaren 27ko 3/1985 Legeak –erakunde hau sortu eta arautzekoak– 11 b) artikuluan ezarritakoaren arabera:

69/2012 GOMENDIOA, ekainaren 12koa, Bizkaiko Foru Aldundiko Kultura Sailari egina:

1. Bizkaiko Foru Aldundiak azkartasunez eta errespetuz erantzun zion espediente hau eragin zuen kexaren sustatzaileari. Horren inguruko jarduerak, hala ere, ez zituen salatutako gertakariak behar bezala ikertu ezta baloratu ere, Eskola Kirola Programa osatzen duten printzipioak zein datuen babeserako alorreko araudia kontuan hartuta.
2. Indarrean dagoen ordenamenduak Bizkaiko Foru Aldundiari Eskola Kirola Programa arautzen duten xedapenak betetzen direla ikuskatzeko eta kontrolatzeko funtzioak esleitzen dizkio, bertan parte hartzen duten erakundeak une oro adin horietan kirolak oinarri izan behar duen parte-hartze eta hezkuntza izpirituaeren arabera jokatzera behartzen dituztenak barne. Administrazioak alor horretan zigortzeko arauzko tresnarik ez izateak ez du oztoporik ezarri behar zeregin hori arduraz eta proaktiboki burutzeko. Erakunde honen ustez, kirol zentroek eta klubek zentzu horretan praktika oneko kode bat sinatzea norabide zuzenean doan urratsa da.
3. Ildo berean, desiragarria litzateke Eskola Kirola Programan parte hartzen duten erakundeek kiroleko foru zerbitzuen informazioa jasotzea datuak babesteko alorrari dagokionez legeriak eragiten dien moduaren inguruan eta parte-hartze hori hura errespetatzeko konpromisoa sinatzearen mende egotea.